
Leeswijzer Tocqueville College 6 t/m 10

Ik citeer regelmatig uit het lijvige boek *Over de democratie in Amerika* van Tocqueville. Zoals Kinneging schrijft op blz 1067 zal menigeen de moed in de schoenen zinken bij de omvang. Maar hij vervolgt: Als je eenmaal begint met lezen, leg je het niet meer weg.

Mocht je toch denken dat het teveel is dan zou je kunnen kiezen voor een veel minder omvangrijke inleiding of samenvatting *De kleine Tocqueville* van de journalist Martin Sommer. (Ondertussen zo populair dat het alleen als e-book of luisterboek te krijgen is.)

De leeswijzer heeft betrekking op ***Tocqueville, Over de democratie in Amerika, uitgeverij Lemniscaat 2012 ISBN 9789047704522.***

Het bonusmateriaal is extra informatie met als doel dat het verband met vandaag de dag te ondersteunen.

College 6 Over waarden: materialisme, religie, fatalisme en vrije wil

Onderwerpen:

Over materialisme en het gebrek aan waarden, de rol van religie en de markt als waardenvrij alternatief. Tocqueville ziet de democratische mens als gevangen tussen hubris en fatalisme.

Lezen:

Hoofdstuk XX blz 522 t/m 525

Hoofdstuk IX blz 562 t/m hst XIII 575

Hst XVI blz 584 t/m XVII blz 587

Bonusmateriaal

<https://www.tilburguniversity.edu/nl/magazine/paul-frissen-afscheidsrede-accepteer-onvolmaaktheid-van-wereld-en-samenleving>

<https://www.groene.nl/artikel/het-echte-kapitalisme-moet-nog-beginnen>

<https://decorrespondent.nl/15632/alleen-samen-kun-je-vrij-zijn-ziet-schrijver-timothy-snyder/e47972e9-b03a-0ac1-3d7d-38f0423f4d52>

College 7 Over denken, domheid en de democratie

Onderwerpen:

Tocqueville maakt zich zorgen over bestuur dat gedragen wordt door werkende mensen. Wie heeft nog de tijd voor bestuur en diepgang vraagt hij zich af. In Amerika ziet hij, naast alle voordelen van de democratie, oppervlakkigheid en een gebrek aan debat. Domheid is een gevaar op termijn omdat mensen zich sterk laten beïnvloeden als iemand hen welvaart in het vooruitzicht stelt. Domheid en onnadenkendheid zijn door Hannah Arendt en recentelijk door Sander Schimmelpenninck onderzocht als bedreigingen van de democratie.

Lezen:

Hoofdstuk I blz 445 t/m hst III 458

Hoofdstuk III blz 199 t/m 207

Hoofdstuk XIV blz 657 t/m 659

Bonusmateriaal

<https://www.athenaeum.nl/leesfragmenten/2024/de-domheid-regeert>

<https://www.nrc.nl/nieuws/2024/11/01/begrip-tonen-we-moeten-radicaal-rechts-juist-aanspreken-op-opzettelijke-domheid-a4871494>

<https://www.maieutiek.nl/wp-content/uploads/2025/02/Tekst-Maieutiek-2020-over-denken-bij-Arendt-bij-college-7.pdf>

Democratie en gedeelde waarden

Onderwerpen:

Tocqueville wordt opvallend vaak aangehaald door twee denkwijzen waarvan de koppeling aan Tocqueville naar mijn mening op zijn minst van een eenzijdige lezing getuigt. De eerste denkwijze is die van de vrije markt denkers. Zij lezen bij Tocqueville dat mensen in een democratie zich aan laten sturen door hun materiele belangen. De problemen die Tocqueville daarbij benoemt, namelijk dat algemene principes rond de democratie daaronder lijden,

laten zij echter buiten beschouwing. De problemen die daaruit voortvloeien zijn zichtbaar geworden in de democratie vanaf de jaren negentig: materiele belangen hebben geen waarden of moraal uit zichzelf behalve winst. De andere denkwijze groeit echter onder de kritiek op dat marktdenken. Deze denkers lezen bij Tocqueville dat waarden en gedeeld moraal er toe doen. Opvallend is echter dat deze waarden en moraal hierbij worden geïnterpreteerd als gedeelde culturele en religieuze waarden en om deze te beschermen, wordt- geheel tegen Tocqueville 's adviezen in- de democratie opgeschort.

Lezen:

Hoofdstuk IX blz 314 (vanaf indirecte invloed) t/m 341

Hoofdstuk IV blz 541-549

Hoofdstuk X blz 388 (vanaf wat zijn de overlevingskansen) t/m 425

Hoofdstuk IV Over de democratie in Amerika blz 1105 t/m 1123

Bonusmateriaal

<https://www.groene.nl/artikel/we-handelen-nu-alsof-mensen-sinaasappels-zijn>

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/aanval-op-de-natiestaat~bde958e4/> (kritiek op Baudet)

https://www.youtube.com/watch?v=eN1eyR0a_jo (interview met Baudet)

<https://www.wyniasweek.nl/polen-en-hongarije-hoeven-zich-door-anne-applebaum-niets-te-laten-gezeggen/> (kritiek op Appelbaum)

<https://www.youtube.com/watch?v=QqsgGWHKDIk> (interview met Appelbaum)